

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Έργο: Ανάδειξη μέρους του διατειχίσματος της
Ν. Ποτίδαιας και διαμόρφωσης του
περιβάλλοντος χώρου
Αρ. Μελέτης: 24/2021
Προϋπολογισμός: 3.250.000,00€ (με Φ.Π.Α. 24%)
Χρηματοδότηση: ΙΔΙΟΙ ΠΟΡΟΙ (Κ.Α. 30.7323.0010)
CPV: 45112700-2

ΤΕΥΧΗ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Έργο: Ανάδειξη μέρους του διατειχίσματος της
Ν. Ποτίδαιας και διαμόρφωσης του
περιβάλλοντος χώρου
Αρ. Μελέτης: 24/2021
Προϋπολογισμός: 3.250.000,00€ (με Φ.Π.Α. 24%)
Χρηματοδότηση: ΙΔΙΟΙ ΠΟΡΟΙ (Κ.Α. 30.7323.0010)
CPV: 45112700-2

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το διατείχισμα της Κασσανδρείας βρίσκεται στο βόρειο όριο του οικισμού της Νέας Ποτίδαιας Χαλκιδικής και εκτείνεται σε μήκος, περίπου 1200μ., από τον Τωρωναίο κόλπο ανατολικά, μέχρι τον Θερμαϊκό στα δυτικά. Στο χώρο αυτό οι μελετητές τοποθετούν την ύπαρξη της αρχαίας Ποτίδαιας, της μετέπειτα ελληνιστικής Κασσανδρείας και τέλος το βυζαντινό "*πολίχνιον ή κάστρον της Κασσανδρείας*".

Στην Επανάσταση του 1821 λειτούργησε ως γραμμή άμυνας των εξεγερμένων Χαλκιδικιωτών, με αρχηγό τον Εμμανουήλ Παππά, προκειμένου να συγκρατήσουν την προέλαση του οθωμανικού στρατού.

Προορισμός του διατειχίσματος ήταν να κλείνει τη στενή είσοδο της χερσονήσου της Κασσάνδρας, ώστε να προστατεύεται ο παραγωγικός της χώρος από εχθρικές επιδρομές. Σήμερα το ανώτερο σωζόμενο ύψος του διατειχίσματος, φτάνει τα 8μ. και το πάχος του κυμαίνεται μεταξύ 1,50 και 3μ., ενώ διασώζονται ακόμη 17 πύργοι.

Το διατείχισμα της Κασσανδρείας αποτελεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο (ΦΕΚ 871/Β/24-10-1991). Συνιστά ένα από τα σπουδαιότερα μνημεία της Χαλκιδικής, που εντυπωσιάζει προβάλλοντας εν μέσω του πυκνοδομημένου οικισμού της Νέας Ποτίδαιας.

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους αρμόδια για την προστασία του μνημείου, σε συνεργασία με τον Δήμο Νέας Προποντίδας, εκπόνησε την μελέτη ανάδειξης μέρους του διατειχίσματος της Ν. Ποτίδαιας και διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

Σκοπός της μελέτης είναι η δημιουργία ενός ήπιου περιβάλλοντος χώρου, όπου το μνημείο να αποτελεί κυρίαρχο στοιχείο, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ανάδειξή του και παράλληλα η συνολική εικόνα να συμβάλλει στην αναβάθμιση της ευρύτερης περιοχής.

Επιπλέον με την ψηφιακή εικονική αναπαράσταση των δρώμενων γεγονότων της επανάστασης του 1821, που διαδραματίστηκαν στην περιοχή αυτή, θα δημιουργηθεί μια εικονική πραγματικότητα που θα εντυπωσιάζει, αλλά και θα ενημερώνει με ιστορικά στοιχεία τον θεατή.

Έτσι με γνώμονα την αστική ανάπτυξη της περιοχής, γίνεται προσπάθεια να ενταχθεί το μνημείο στα δρώμενα του οικισμού, είτε στο πλαίσιο μιας περιήγησης αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, είτε ενός απλού περιπάτου αναψυχής.

3. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πρόκειται για μια διεξοδική περιήγηση στη συγκεκριμένη περιοχή του διατειχίσματος, στην οποία εναλλάσσονται καθιστικά και χώροι διαμορφωμένου πρασίνου και περιλαμβάνει τρεις περιοχές:

- Η πρώτη περιοχή που προτείνεται να διαμορφωθεί είναι το τμήμα από τον πύργο Π12 έως τον πύργο Π15, συνολικού μήκους περίπου 200μ.
- Η δεύτερη περιοχή που προτείνεται να διαμορφωθεί είναι το τμήμα που περιβάλλει τον πύργο Π19. Η συνολική περιοχή παρέμβασης έχει επιφάνεια 650τ.μ περίπου.
- Η τρίτη περιοχή που περιλαμβάνει η πρόταση είναι το τμήμα που στην υπάρχουσα κατάσταση υπάρχει μια πλατεία στο τμήμα γης ανάμεσα στο αλιευτικό καταφύγιο που βρίσκεται βόρεια του διατειχίσματος και στο δυτικό θαλάσσιο όριο της περιοχής, η οποία ενώ έχει άμεση οπτική επαφή με το θαλάσσιο τμήμα του διατειχίσματος (Π17-Π18).

Παρακάτω ακολουθεί εκτενέστερη περιγραφή των προτεινόμενων έργων ανά περιοχή παρέμβασης.

3.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΈΡΓΩΝ ΣΤΗΝ 1Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η πρώτη περιοχή που προτείνεται να διαμορφωθεί είναι το τμήμα από τον Π12 έως τον Π15, συνολικού μήκους περίπου 200μ. Η ανάδειξη-αξιοποίηση επιτυγχάνεται με τη διαμόρφωση ενός αρχαιολογικού περιπάτου γνωριμίας με το μνημείο, με στόχο να αποκτήσει ο επισκέπτης τη δυνατότητα άμεσης επαφής με το μνημείο σε όλο το μήκος του. Στην περιοχή αυτή ο δρόμος απομακρύνεται σημαντικά από το τείχος και κρίνεται αναγκαία μια χάραξη νέας διαδρομής, διατηρώντας έτσι την αμεσότητα με το μνημείο. Ουσιαστικά διαμορφώνεται ένα πάρκο, καθώς πέραν του βασικού άξονα, δημιουργούνται δευτερεύοντα μονοπάτια διαφόρων κλίσεων, που τον τέμνουν, συνθέτοντας ένα συνεκτικό πλέγμα διαδρομών, με πολλαπλές αλληλεπικαλυπτόμενες πορείες. Πρόκειται για μια διεξοδική περιήγηση στη συγκεκριμένη περιοχή του διατειχίσματος, στην οποία εναλλάσσονται καθιστικά και χώροι διαμορφωμένου πρασίνου. Ο σχεδιασμός αυτός έχει ως κεντρική ιδέα την εικόνα των αρχαιολογικών σκαμμάτων, όπου τα αλληλοτεμνόμενα ίχνη και οι επικαλύψεις υλικών φανερώνουν τις στρωματικές φάσεις και συνακόλουθα την ιστορική πορεία των μνημείων.

Τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι υλικά με καλή θερμική συμπεριφορά και αισθητικά συμβατά, αλλά όχι ανταγωνιστικά ως προς τα υλικά του διατειχίσματος και των λοιπών αρχαιολογικών ευρημάτων. Η κύρια διαδρομή θα διαστρωθεί με χυτό βοτσαλωτό δάπεδο με ανοιχτόχρωμη γήινη απόχρωση, το οποίο εμφανίζεται ως κεντρικό υλικό της σχεδιαστικής πρότασης, ενώ για δευτερεύουσες διαδρομές και καθιστικά επιλέγεται επίστρωση με ξύλινες σανίδες (deck) από αφρικάνικη ξυλεία Iroko, μερικώς σκληρή, ανθεκτική στις καιρικές συνθήκες, ενώ σημειακά στα τμήματα αλληλοτομίας διαδρομών χρησιμοποιούνται κεραμικά πλακίδια, σε γήινες αποχρώσεις.

Στην περιοχή αυτή, αφού γίνει αξιολόγηση των υπαρχόντων δέντρων και φυτών, προτείνεται ο εμπλουτισμός της φύτευσης με ενδημικά είδη δέντρων και μικρών θάμνων προκειμένου να τονιστούν οπτικές φυγές, να σκιαστούν τοπικά περιοχές στάσης και κίνησης, να βελτιωθεί το μικροκλίμα και να αναβαθμιστεί αισθητικά το υπό διαμόρφωση τμήμα.

Ο φωτισμός ανάδειξης του μνημείου, γίνεται από το επίπεδο του εδάφους με ενδοδαπέδιους προβολείς ασυμμετρικής δέσμης και φωτισμό του μνημείου με γραμμικά ενδοδαπέδια φωτιστικά LED. Ο γενικός φωτισμός θα είναι διακριτικός και δεν θα ανταγωνίζεται τον φωτισμό ανάδειξης του μνημείου, αλλά ικανός να εγγυηθεί τη σωστή λειτουργία και την ασφάλεια του χώρου, αποφεύγοντας τη θάμβωση.

3.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΈΡΓΩΝ ΣΤΗ 2Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η δεύτερη περιοχή που προτείνεται να διαμορφωθεί είναι το τμήμα που περιβάλλει τον Π19. Η συνολική περιοχή παρέμβασης έχει επιφάνεια 650τ.μ περίπου. Είναι περιοχή χωρίς έντονη κλίση στο μεγαλύτερο της μέρος εκτός από το δυτικό κομμάτι. Το έδαφος είναι αδιαμόρφωτο χώμα.

Προτείνεται αντικατάσταση όλου του υφιστάμενου δαπέδου από ειδικά υλικά υψηλής ανακλαστικότητας που περιορίζουν την ανάπτυξη υψηλών θερμοκρασιών κατά την περίοδο του θέρους.

Κεντρικό υλικό της σχεδιαστικής πρότασης είναι το χυτό βοτσαλωτό δάπεδο σε ανοιχτόχρωμη γήινη απόχρωση, ενώ ως δευτερεύον υλικό επιλέγονται ξύλινες σανίδες (deck) από αφρικάνικη ξυλεία Iroko, μερικώς σκληρή, ανθεκτική στις καιρικές συνθήκες, ενώ σημειακά χρησιμοποιούνται κεραμικά πλακίδια, σε γήινες αποχρώσεις.

Στην περιοχή αυτή, αφού γίνει αξιολόγηση των υπαρχόντων δέντρων και φυτών, προτείνεται ο εμπλουτισμός της φύτευσης με ενδημικά είδη δέντρων και μικρών θάμνων προκειμένου να τονιστούν οπτικές φυγές, να σκιαστούν τοπικά περιοχές στάσης και κίνησης, να βελτιωθεί το μικροκλίμα και να αναβαθμιστεί αισθητικά το υπό διαμόρφωση τμήμα.

Ο φωτισμός ανάδειξης του μνημείου, γίνεται από το επίπεδο του εδάφους με ενδοδαπέδιους προβολείς ασυμμετρικής δέσμης και φωτισμό του μνημείου με γραμμικά ενδοδαπέδια φωτιστικά LED. Ο γενικός φωτισμός θα είναι διακριτικός και δεν θα ανταγωνίζεται τον φωτισμό ανάδειξης του μνημείου, αλλά ικανός να εγγυηθεί τη σωστή λειτουργία και την ασφάλεια του χώρου, αποφεύγοντας τη θάμβωση.

3.4 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΈΡΓΩΝ ΣΤΗΝ 3Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η τρίτη περιοχή που περιλαμβάνει η πρόταση είναι το τμήμα που στην υπάρχουσα κατάσταση υπάρχει μια πλατεία στο τμήμα γης ανάμεσα στο αλιευτικό καταφύγιο που βρίσκεται βόρεια του διατειχίσματος και στο δυτικό θαλάσσιο όριο της περιοχής, η οποία ενώ έχει άμεση οπτική επαφή με το θαλάσσιο τμήμα του διατειχίσματος (Π17-Π18), ο σχεδιασμός του χώρου δεν ευνοεί την οπτική επικοινωνία με αυτό. Στην πρόταση προτείνεται η αντικατάσταση της πλατείας από μια πιο ήπια επέμβαση μιας περιπατητικής διαδρομής, συνέχεια του παράλληλου με το τείχος περιπάτου, με σημειακές διαπλατύνσεις για σημεία στάσης σε σημεία ενδιαφέροντος όπως η θέαση προς τους πύργους Π17-Π18, αλλά και προς τον φάρο στο βορειοδυτικό άκρο της περιοχής και το αλιευτικό καταφύγιο το οποίο η περιοχή αντικρίζει από ευνοϊκό για θέαση ύψος. Η διαδρομή αυτή έρχεται να ενισχύσει το γενικότερο προτεινόμενο περιπατητικό δίκτυο το οποίο θα δημιουργήσει έναν γενικευμένο, ουσιαστικό και με υψηλό ενδιαφέρον αρχαιολογικό περίπατο, ο οποίος θα διατρέχει σημαντικό τμήμα της Ν. Ποτίδαιας.

Οι κατασκευές που προτείνονται, σε αντίθεση με τις υφιστάμενες, είναι ελαφριές οι οποίες ακουμπούν διακριτικά στο ομαλό φυσικό ανάγλυφο, ενώ τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι υλικά με καλή θερμική συμπεριφορά και αισθητικά συμβατά, αλλά όχι ανταγωνιστικά ως προς τα υλικά του διατειχίσματος και των λοιπών αρχαιολογικών ευρημάτων. Πιο συγκεκριμένα, οι βασικοί άξονες κίνησης θα διαστρωθούν με χυτό βοτσαλωτό δάπεδο με ανοιχτόχρωμη γήινη απόχρωση, το οποίο εμφανίζεται ως κεντρικό υλικό της σχεδιαστικής πρότασης, ενώ για δευτερεύουσες διαδρομές και καθιστικά επιλέγεται επίστρωση με ξύλινες σανίδες (deck) από αφρικάνικη ξυλεία Iroko, μερικώς σκληρή, ανθεκτική στις καιρικές συνθήκες.

Στην περιοχή αυτή, αφού γίνει αξιολόγηση των υπαρχόντων δέντρων και φυτών, προτείνεται ο εμπλουτισμός της φύτευσης με ενδημικά είδη δέντρων και μικρών θάμνων προκειμένου να τονιστούν οπτικές φυγές, να σκιαστούν τοπικά περιοχές στάσης και κίνησης, να βελτιωθεί το μικροκλίμα και να αναβαθμιστεί αισθητικά το υπό διαμόρφωση τμήμα.

Επίσης, προτείνεται ο νυχτερινός φωτισμός των πύργων Π17-Π18 με προβολείς από τη στεριά αλλά και υποθαλάσσιο φωτισμό για το τμήμα του διατειχίσματος και των πύργων που βρίσκεται κάτω από το νερό. Ο αντίστοιχος φωτισμός της περιοχής δ3 προτείνεται πιο διακριτικός από αυτόν των πύργων, αλλά ικανός να εγγυηθεί τη σωστή λειτουργία και την ασφάλεια του χώρου, αποφεύγοντας τη θάμβωση.

Ο περίπατος στο διατείχισμα της Κασσανδρείας δεν αποτελεί μια αμιγώς αρχαιολογική πρόταση ανάδειξης του μνημείου, απομονωμένη από το αστικό περιβάλλον. Επιπρόσθετα, γίνεται μια

συστηματική προσπάθεια αστικής ανάπλασης του οικισμού, με τη δημιουργία ποιοτικών χώρων αναψυχής, όπου βέβαια πρωταγωνιστής παραμένει το μνημείο. Έτσι, πέραν της ανάδειξης, το διατείχισμα της Κασσανδρείας εντάσσεται με φυσικό τρόπο στα δρώμενα του οικισμού, είτε στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης περιήγησης αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, είτε ενός απλού περιπάτου.

N. ΜΟΥΔΑΝΙΑ, 01/12/2021

ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ

**Ιωάννης Μπεκιάρης
Πολιτικός Μηχανικός Π.Ε.**

**Παναγιώτα Θεργιού
Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Π.Ε.**

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Προϊστάμενος της ΔΤΥ

**Ιωάννης Ελευθερούδης
Πολιτικός Μηχανικός Π.Ε.**

Κατάλογος περιεχομένων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
2. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.....	2
3. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ.....	3
3.1 Εισαγωγή.....	3
3.2 Περιγραφή Επιμέρους Έργων στην 1η περιοχή Παρέμβασης.....	3
3.3 Περιγραφή Επιμέρους Έργων στη 2η περιοχή Παρέμβασης.....	3
3.4 Περιγραφή Επιμέρους Έργων στην 3η περιοχή Παρέμβασης.....	4